

Informator statystyczny – miasto Tarnów 2019

Kraków 2019

Statistical guidebook – city of Tarnów 2019

Informator statystyczny – miasto Tarnów 2019

Statistical guidebook – city of Tarnów 2019

Urząd Statystyczny w Krakowie Statistical Office in Kraków

Kraków 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Krakowie, Oddział w Tarnowie
Statistical Office in Kraków, Branch in Tarnów

pod kierunkiem
supervised by
Agnieszki Szlubowskiej

Zespół autorski

Editorial team

Elżbieta Niemiec, Monika Pogonowska, Małgorzata Szopa

Prace redakcyjne

Editorial work

Elżbieta Niemiec, Anna Stawarz

Tłumaczenie

Translation

Anna Dziejic

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Elżbieta Niemiec

Opracowanie graficzne okładki

Graphic design of the cover

Magdalena Koziak-Podsiadło

ISSN 2082-4076

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website

<http://krakow.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu jedenastą edycję *Informatora statystycznego – miasto Tarnów* opracowaną przez pracowników Oddziału w Tarnowie Urzędu Statystycznego w Krakowie w serii wydawniczej „Informacje statystyczne”.

Opracowanie zawiera obszerny zestaw informacji statystycznych charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą mieszkańców Tarnowa, z uwzględnieniem m.in. zagadnień demograficznych, rynku pracy, edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, zasobów mieszkaniowych oraz dochodów i wydatków budżetu miasta.

Ponadto w Informatorze zaprezentowano miasto Tarnów na tle województwa małopolskiego oraz wybranych miast Polski na prawach powiatu o podobnej liczbie mieszkańców.

Oddając w Państwa ręce kolejną edycję *Informatora statystycznego – miasto Tarnów* składam podziękowanie wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane dane oraz uwagi, które przyczyniły się do wzbogacenia jego treści.

Wyrażam nadzieję, że zarówno niniejsze opracowanie, jak też pozostałe publikacje Urzędu Statystycznego w Krakowie spotkają się z Państwa pozytywnym przyjęciem i będą stanowić użyteczne źródło wiedzy.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Krakowie

Agnieszka Szlubowska

Kraków, wrzesień 2019 r.

Preface

I am pleased to present you the eleventh edition of the *Statistical guidebook – city of Tarnów*, prepared by employees of the Tarnów Branch of the Statistical Office in Kraków under the series "Statistical Information".

The elaboration contains a comprehensive set of statistical information characterising the socio-economic situation of inhabitants of Tarnów, including demographic issues, labour market, education, health care, social welfare, dwelling stocks as well as city budget revenue and expenditure.

In addition, the guidebook presents the city of Tarnów against the background of Małopolskie Voivodship and selected Polish cities with powiat status with a similar number of inhabitants.

Presenting you the next edition of the *Statistical guidebook – city of Tarnów*, I would like to thank all persons and institutions for provided data and comments that have contributed to the enrichment of its content.

I hope that this elaboration as well as other publications of the Statistical Office in Kraków will meet with your positive reception and will be a useful source of knowledge.

Director
of the Statistical Office
in Kraków

Agnieszka Szlubowska

Kraków, September 2019

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	7
Symbols. Main abbreviations	7
Synteza	8
Executive summary	13
Uwagi metodologiczne	18
Methodological notes	21

Spis tablic załączonych w formacie Excel

List of tables presented in Excel format

Tablica 1. Tarnów na tle województwa małopolskiego w 2018 r.	Tables 1. Tarnów and Małopolskie Voivodship in 2018
Tablica 2. Stan ludności	Tables 2. Size of population
Tablica 3. Ruch naturalny i migracje	Tables 3. Vital statistics and migration
Tablica 4. Rynek pracy	Tables 4. Labour market
Tablica 5. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	Tables 5. Wages and salaries and social benefits
Tablica 6. Edukacja i wychowanie	Tables 6. Education
Tablica 7. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	Tables 7. Health care and social welfare
Tablica 8. Kultura	Tables 8. Culture
Tablica 9. Turystyka	Tables 9. Tourism
Tablica 10. Infrastruktura komunalna	Tables 10. Municipal infrastructure
Tablica 11. Gospodarka mieszkaniowa	Tables 11. Housing economy
Tablica 12. Ochrona środowiska	Tables 12. Environmental protection
Tablica 13. Zieleń miejska	Tables 13. Urban green areas
Tablica 14. Inwestycje	Tables 14. Investments
Tablica 15. Dochody i wydatki budżetu miasta	Tables 15. Revenue and expenditure of the city budget

Tablica 16. Podmioty gospodarki narodowej
Tables 16. Entities of the national economy

Tablica 17. Transport
Tables 17. Transport

Tablica 18. Handel
Tables 18. Trade

Tablica 19. Bezpieczeństwo publiczne
Tables 19. Public safety

Tablica 20. Urząd Miasta Tarnowa
Tables 20. The Municipality of Tarnów

Tablica 21. Tarnów na tle innych miast w 2018 r.
Tables 21. Tarnów and other cities in 2018

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. data not available or not reliable.
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
Znak (x)	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. not applicable.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification are presented in abbreviated form.
„W tym” "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Symbol Abbreviation	Znaczenie Meaning
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
ha	hektar hectare
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
kg	kilogram kilogram
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
m ³	metr sześcienny cubic metre
MWh	megawatogodzina megawatt-hour
mln	milion million
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
tys.	tysiąc thousand
zł PLN	złoty zloty
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Ministry of Family, Labour and Social Policy
KTS	System Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych Coding System for Territorial and Statistical Units
NUTS	Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Classification of Territorial Units for Statistical Purposes

Synteza

Według danych statystycznych w końcu 2018 r. Tarnów liczył 109,1 tys. mieszkańców (tj. 3,2% ludności województwa małopolskiego). Było to o 0,5% mniej w odniesieniu do stanu z końca poprzedniego roku. W omawianym roku liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń powodując ujemny przyrost naturalny – minus 199 osób. Współczynnik dzietności ogólnej wyniósł 1,26 (rok wcześniej 1,21), podczas gdy dla zapewnienia prostej zastępowalności pokoleń powinien kształtować się na poziomie od 2,10 do 2,15. Wówczas na statystyczną kobietę w wieku 15–49 lat przypada średnio dwoje dzieci w ciągu całego okresu rozrodczego i wielkość ta staje się korzystna dla zachowania stabilnego rozwoju demograficznego. Pomimo wzrostu liczby zameldowań w 2018 r. w porównaniu z 2017 r., saldo migracji stałej w dalszym ciągu było ujemne i wynosiło minus 436 osób.

Sytuacja na rynku pracy w Tarnowie w 2018 r. przedstawiała się podobnie jak w roku poprzednim. Zmalała liczba osób pracujących, w tym mężczyzn (o 0,2%). Liczba pracujących zwiększyła się bardziej w sektorze publicznym niż prywatnym.

Od kilku lat w Tarnowie, podobnie jak w województwie i kraju, można zaobserwować spadek bezrobocia. W końcu 2018 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w mieście wyniosła 2,9 tys. i tym samym zmniejszyła się o ponad 12% w ujęciu rocznym, a stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 5,2% i była niższa o 0,8 p. proc. W niekorzystnej sytuacji na rynku pracy nadal byli ludzie młodzi. Odsetek bezrobotnych w wieku do 25 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 9,1%, tj. o 1,1 p. proc. więcej niż w 2017 r. Pracy poszukiwały głównie osoby w wieku 25–34 lata, które stanowiły 27,0% ogólnej liczby bezrobotnych. Według kryterium wykształcenia, łącznie ponad 47% bezrobotnych miała wykształcenie zawodowe – średnie zawodowe (włączając policealne) lub zasadnicze zawodowe.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Tarnowie wynosiło 4161,78 zł i pomimo tendencji wzrostowej było nadal niższe od średniej zarówno dla województwa małopolskiego (4678,95 zł) jak i dla Krakowa (5368,39 zł), ale wyższe niż dla Nowego Sącza (3860,88 zł), a w porównaniu z poprzednim rokiem dystans do średniej dla województwa zmniejszył się.

W zakresie opieki zdrowotnej w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się liczba przychodni, ale spadła liczba aptek. W 2018 r. w Tarnowie udzielono 1,4 mln porad w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej. W stosunku do roku 2017 w Tarnowie odnotowano spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (o 5,2%). Tym niemniej, udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności Tarnowa był nadal wyższy niż przeciętny w województwie małopolskim (o 0,3 p. proc.) i wyniósł 4,8%.

W 2018 r. w Tarnowie spadła nieznacznie liczba miejsc i dzieci w przedszkolach. W końcu 2018 r. w mieście działało 9 placówek opieki nad dziećmi do lat 3. W ciągu roku w wyżej wymienionych placówkach przebywało 982 dzieci. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach wynosił 18,3% ogółu dzieci w wieku 0-3 lat, co stanowi 0,3 p. proc. mniej niż rok wcześniej.

Dużą popularnością cieszyły się różnorodne imprezy organizowane w Tarnowie przez instytucje kultury. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba imprez organizowanych przez tarnowskie centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice zwiększyła się o blisko 26% – w 2018 r. zorganizowały one łącznie 352 imprezy, w których uczestniczyło ogółem 134,1 tys. osób, tj. o blisko 3% więcej w porównaniu z 2017 r.

Muzea odnotowały spadek liczby zwiedzających, w tym zwłaszcza młodzieży szkolnej. W kinach odbyło się mniej seansów niż rok wcześniej. Biblioteki publiczne, pomimo niewielkiego spadku liczby księgozbioru, zanotowały większą liczbę czytelników, natomiast mniej wypożyczeń w ciągu 2018 roku.

W końcu lipca 2018 r. w mieście znajdowało się 12 turystycznych obiektów noclegowych (w tym 8 hoteli) oferujących łącznie 839 miejsc noclegowych. Były to miejsca całoroczne. W roku 2018 wykorzystanie bazy noclegowej spadło w stosunku do roku poprzedniego. W porównaniu do 2017 r. spadła liczba korzystających z noclegów turystów, a także liczba udzielonych noclegów. W omawianym roku stopień wykorzystania miejsc noclegowych spadł o 4,3 p. proc. i wyniósł 29,8%.

Rok 2018 był kolejnym, w którym poprawiło się wyposażenie Tarnowa w podstawowe instalacje techniczne. Zwiększyła się długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a jej zagęszczenie na terenie miasta w omawianym okresie wyniosło odpowiednio 447,4 km i 507,6 km na 100 km², co oznacza wzrost w porównaniu z 2017 r. odpowiednio o 2,0% i 0,7%. Wskaźnik wyrażający długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej utrzymał się na stosunkowo wysokim poziomie i wyniósł 113,5%.

Na przestrzeni ostatnich lat wystąpił niewielki wzrost średniego zużycia wody (w 2018 r. wyniosło ono 35,0 m³ na 1 mieszkańca, rok wcześniej – 34,8 m³, dwa lata wcześniej – 34,4 m³). Spadło przeciętne zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych, a wzrosło zużycie prądu.

W 2018 r. w Tarnowie oddano do użytkowania 241 mieszkań, tj. 1,3% ogólnej liczby mieszkań w województwie, w tym w budownictwie indywidualnym – 87 mieszkań. W odniesieniu do 2017 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania wzrosła o 19,3%. W 2018 r. zmniejszyła się natomiast przeciętna powierzchnia jednego mieszkania oddanego do użytkowania i wyniosła 96,9 m², a w budownictwie indywidualnym zwiększyła się i wyniosła 162,8 m².

Liczba mieszkań w Tarnowie, których budowę rozpoczęto wzrosła w ujęciu rocznym do 306 z 189 w 2017 r. W 30,1% były to inwestycje realizowane w ramach budownictwa indywidualnego. Liczba mieszkań, na których realizację wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym zmniejszyła się z 527 w 2017 r. do 323 w 2018 r., przy czym w budownictwie indywidualnym wydano pozwolenia na budowę 85 mieszkań.

Emisja przemysłowych pyłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w Tarnowie zmniejszyła się w porównaniu z 2017 r. o 22,8% do 268 ton (14,6% wielkości w województwie), a emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) zmniejszyła się o 15,1% i wyniosła 7254 ton (8,8% wielkości w województwie).

Do wód lub do ziemi w 2018 r. odprowadzono 10,2 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia (wobec 10,5 hm³ w roku poprzednim). Stanowiło to 3,7% tego typu ścieków w województwie małopolskim. Zostały one oczyszczone w 99,7%.

Ilość odpadów wytworzonych w ujęciu rocznym (z wyłączeniem odpadów komunalnych) spadła o 9,3% i wyniosła 105,8 tys. ton (tj. 1,7% wielkości w województwie), w tym 0,1 tys. ton to odpady poddane odzyskowi we własnym zakresie przez wytwórcę. Odpadów komunalnych zmieszanych zebranych było w 2018 r. 31,4 tys. ton, w tym 20,7 tys. ton pochodziło z gospodarstw domowych. Na 1 mieszkańca przypadało 188,9 kg odpadów zebranych z gospodarstw domowych, przy średniej w województwie wynoszącej 176,8 kg.

W 2018 r. dochody i wydatki budżetu miasta były wyższe, niż przed rokiem, ale z uwagi na zróżnicowane tempo ich wzrostu, wystąpiło powiększenie ujemnego wyniku finansowego. Dochody ogółem budżetu miasta wyniosły 680,6 mln zł (wzrost o 1,2% w relacji do 2017 r.), przy czym dochody własne były niższe, niż przed rokiem o 4,4% (w 2017 r. odnotowano ich wzrost o 11,9%). Dotacje ogółem zwiększyły się o 11,6% (w 2017 r. wzrost o 13,1%), a subwencja ogólna wzrosła o 2,2% (w 2017 r. o 1,6%). Wydatki ogółem budżetu miasta w omawianym okresie wyniosły 789,2 mln zł, tj. o 17,0% więcej, niż przed rokiem. Na wydatki majątkowe przekazano 139,8 mln zł, co oznaczało ponad 2-krotny ich wzrost w relacji do 2017 r. W kwocie tej wydatki inwestycyjne stanowiły 98,5% (137,7 mln zł). Deficyt budżetu miasta wyniósł minus 108,5 mln zł, wobec minus 1,8 mln zł w 2017 r.

Corocznie obserwowany jest powolny, lecz systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej z Tarnowa zarejestrowanych w rejestrze REGON. W końcu grudnia 2018 r. w Tarnowie działalność prowadziło 11,7 tys. podmiotów. Zdecydowaną większość stanowiły podmioty sektora prywatnego (97,0%). Według rodzaju prowadzonej działalności najwięcej było jednostek prawnych zaliczanych do sekcji handel, naprawa pojazdów samochodowych^A (22,8%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (12,2% zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej).

Sytuacja społeczno-gospodarcza Tarnowa w 2018 r. (w odniesieniu do 2017 r.)

Demografia

liczba ludności	-0,5% r/r
na 1000 ludności:	
urodzenia żywe	8,6
zgony	10,4
przyrost naturalny	-1,8
małżeństwa	4,4
rozwoły	1,8
saldo migracji stałej	-4,0
udział osób w wieku:	
przedprodukcyjnym	15,7%
produkcyjnym	59,3%
poprodukcyjnym	25,0%
współczynnik obciążenia demograficznego	69
gęstość zaludnienia na 1 km ²	1507
kobiety na 100 mężczyzn	112
udział zgonów mężczyzn w ogólnej liczbie zgonów	47,9%
zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	3,2

Rynek pracy

pracujący w sektorze przedsiębiorstw	-0,5% r/r
przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	+2,6% r/r
bezrobotni	-12,2% r/r
stopa bezrobocia	5,2%
bezrobotni nowo zarejestrowani	-12,0% r/r
oferty pracy	-61,6% r/r
bezrobotni na 1 ofertę pracy	26
łączna liczba dni niezdolności do pracy z powodu wypadków przy pracy	-18,0% r/r
przeciętna liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego	44

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	+5,4% r/r
w tym w przemyśle i budownictwie	+4,5% r/r
przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej wojewódzkiej (województwo=100)	88,9

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto^a

osoby pobierające emerytury i renty w relacji do województwa	3,8%
mediana emerytury i renty	0,8% r/r
mediana emerytury i renty w relacji do mediany wojewódzkiej (województwo=100)	109,5

a Dane Ministerstwa Finansów za 2017 r.

Świadczenia rodzinne i wychowawcze

średnia miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	5143
w tym średnia miesięczna liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny	2576
udział procentowy dzieci do lat 17, na które rodzice pobierali zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	27,3%
średnia miesięczna liczba rodzin pobierająca świadczenie „500+”	5670
w tym na 1 dziecko	3504
kwota wypłacona w ramach programu „Rodzina 500+” w relacji do województwa	2,4%

Edukacja

miejsca w przedszkolach	-0,2% r/r
dzieci w przedszkolach	-0,4% r/r
dzieci w przedszkolach na 100 miejsc	94
uczniowie szkół:	
podstawowych	+15,6% r/r
gimnazjów	-52,2% r/r
zasadniczych zawodowych	-72,6% r/r
branżowych I stopnia	+87,1% r/r
liceów ogólnokształcących	-0,4% r/r
techników	-7,9% r/r

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

ludność na 1 aptekę	1913
interwencje zespołów ratownictwa medycznego	+1,4% r/r
dzieci w rodzinach zastępczych	+2,9% r/r
miejsca w domach i zakładach stacjonarnych pomocy społecznej	-3,4% r/r
miejsca w żłobkach	+12,5% r/r
dzieci w żłobkach	+3,6% r/r

Kultura i turystyka

księgozbiór bibliotek publicznych	-0,1% r/r
czytelnicy bibliotek publicznych	+3,5% r/r
wypożyczenia w woluminach	-1,1% r/r
na 1 czytelnika	15
wystawy w muzeach	-10,3% r/r
zwiedzający muzea	-83,4% r/r
seanse w kinach	-3,7% r/r
widzowie w kinach	+0,4% r/r
na 1 seans	29
turystyczne obiekty noclegowe	0,0% r/r
korzystający z noclegów	-0,5% r/r
w tym turyści zagraniczni	+0,8% r/r
udzielone noclegi	-3,9% r/r
w tym turystom zagranicznym	-2,3% r/r
stopień wykorzystania miejsc noclegowych	29,8%

Infrastruktura komunalna

długość czynnej sieci wodociągowej	+2,0% r/r
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	+0,7% r/r
długość czynnej sieci gazowej	+0,3% r/r
woda dostarczona wodociągami na cele komunalno-bytowe	0,0% r/r
ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną	-2,4% r/r
zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	-3,8% r/r

Budownictwo mieszkaniowe

mieszkania oddane do użytkowania	+19,3% r/r
wydane pozwolenia na budowę lub dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym	-38,7% r/r
rozpoczęte budowy mieszkań	+61,9% r/r
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	-11,8% r/r

Ochrona środowiska

ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	-2,9% r/r
odpady komunalne zmieszane zebrane	+9,0% r/r
nakłady inwestycyjne na środki trwałe służące:	
ochronie środowiska	-35,9% r/r
gospodarce wodnej	+166,6% r/r

Produkcja sprzedana przemysłu i nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a

produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące)	+7,5% r/r
produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w tys. zł	31,5
nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	-15,2% r/r
w tym przemysł	-45,1% r/r
nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w tys. zł	5,1

Dochody i wydatki budżetu miasta

dochody budżetu miasta ogółem	+1,2% r/r
na 1 mieszkańca w zł	6224
wydatki budżetu miasta ogółem	+17,5% r/r
na 1 mieszkańca w zł	7216

Podmioty gospodarki narodowej

podmioty ogółem	+1,2% r/r
w tym:	
spółki handlowe	-7,0% r/r
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	+3,5% r/r

a Dane za 2017 r. (w odniesieniu do 2016 r.).

Executive summary

According to statistical data at the end of 2018, Tarnów had 109.1 thousand inhabitants (i.e. 3.2% of the population of Małopolskie Voivodship). This was 0.5% less compared to the end of the previous year. In the year under discussion, the number of deaths exceeded the number of births, causing a negative birth rate – minus 199 persons. The total fertility rate was 1.26 (a year earlier 1.21), while to ensure a simple replacement of generations should be between 2.10 and 2.15. Then, a statistical woman aged 15–49 has on average two children throughout the entire reproductive period, and this figure becomes favourable for maintaining a stable demographic development. Despite the increase in the number of registrations in 2018 compared to 2017, the balance of permanent migration was still negative and amounted to minus 436 persons.

The situation on the labour market in Tarnów in 2018 was similar to the previous year. The number of employed persons decreased, including men (by 0.2%). The number of employed persons increased more in the public than private sector.

For several years in Tarnów, as in the voivodship and the country, a decrease in unemployment can be observed. At the end of 2018, the number of the registered unemployed in the city amounted to 2.9 thousand and thus decreased by more than 12% in annual terms, and the unemployment rate shaped at the level of 5.2% and was lower by 0.8 pp. Young people were still in an unfavourable situation on the labour market. Percentage of the unemployed aged up to 25 in the total number of the unemployed amounted to 9.1%, i.e. by 1.1 pp more than in 2017. Jobs were mainly sought by people aged 25–34, who constituted 27.0% of the total number of the unemployed. According to the education criterion, a total of over 47% of the unemployed had vocational education – secondary vocational (including post-secondary) or basic vocational education.

The average monthly gross wages and salaries in Tarnów amounted to PLN 4161.78 and despite the upward trend it was still lower than the average for both Małopolskie Voivodship (PLN 4678.95) and Kraków (5368.39 PLN), but higher than for Nowy Sącz (PLN 3860,88), and compared to the previous year, the distance to the voivodship's average decreased.

In the field of health care, the number of outpatient departments has increased compared to the previous year, but the number of pharmacies has dropped. In 2018, 1.4 million consultations was provided in outpatient health care in Tarnów. Compared to 2017, Tarnów recorded a decrease in the number of people using social assistance at domicile (by 5.2%). Nevertheless, the share of beneficiaries of social assistance at domicile in the population of Tarnów was still higher than the average in Małopolskie voivodship (by 0.3 pp) and amounted to 4.8%.

In 2018, the number of places and children in kindergartens dropped slightly in Tarnów. At the end of 2018, there were 9 childcare facilities for children up to 3 years old in the city. During the year, there were 982 children in the above-mentioned facilities. Percentage of children in care in nurseries amounted to 18.3% of the total number of children aged 0–3, which is 0.3 pp. less than a year earlier.

Various events organised in Tarnów by institutions of culture were very popular. Compared to the previous year, the number of events organized by Tarnów centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres increased by nearly 26% – in 2018 they organized a total of 352 events in which a total of 134.1 thousand persons participated, i.e. by almost 3% more compared to 2017.

Museums have recorded a decrease in the number of visitors, especially schoolchildren. There were fewer screenings in cinemas than a year earlier. Public libraries, despite a slight decrease in the number of collections, recorded a higher number of borrowers, while fewer loans during the year 2018.

At the end of July 2018, there were 12 tourist accommodation establishments (including 8 hotels) in the city, offering a total of 839 beds. They were open yearlong. In 2018, the occupancy of accommodation facilities decreased compared to the previous year. Compared to 2017, the number of accommodated tourists diminished as well as the number of nights spent. In the year under discussion, the occupancy rate of bed places dropped by 4.3 pp and amounted to 29.8%.

The year 2018 was another in which Tarnów's equipment with basic technical installations improved. The length of the water supply and sewage network increased, and its density within the city in the discussed period amounted to 447.4 km and 507.6 km per 100 km², respectively, which means an increase in comparison with 2017 by 2.0% and 0.7%, respectively. Index expressing the length of the sewage network in relation to the length of the water supply network remained at a relatively high level and amounted to 113.5%.

In recent years, there has been a slight increase in average water consumption (in 2018 it amounted to 35.0 m³ per capita, a year earlier – 34.8 m³, two years earlier – 34.4 m³). Average gas consumption from the network in households has decreased, and electricity consumption increased.

In 2018, 241 dwellings were completed in Tarnów, i.e. 1.3% of the total number of dwellings in the voivodship, of which in private construction – 87 dwellings. Compared to 2017, the number of dwellings completed augmented by 19.3%. However, in 2018 the average area of one dwelling completed decreased and amounted to 96.9 m², while in private construction it increased to 162.8 m².

The number of dwellings in Tarnów, in which construction has begun increased in annual terms to 306 from 189 in 2017. In 30.1%, these were investments carried out under private construction. The number of dwellings for which permits were granted or which have been registered with a construction project decreased from 527 in 2017 to 323 in 2018, while in private construction 85 permits were granted.

The emission of industrial particulate air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in Tarnów decreased compared to 2017 by 22.8% to 268 tonnes (14.6% of the volume in the voivodship) and the emission of gaseous pollutants (excluding CO₂) diminished by 15.1% and amounted to 7254 tonnes (8.8% of the volume in the voivodship).

In 2018, 10.2 hm³ of industrial and municipal wastewater requiring treatment were discharged into waters or into the ground (compared to 10.5 hm³ in the previous year). This accounted for 3.7% of this type of wastewater in Małopolskie Voivodship. They have been 99.7% treated.

The amount of waste generated on an annual basis (excluding municipal waste) decreased by 9.3% and amounted to 105.8 thousand tonnes (i.e. 1.7% of the volume in the voivodship), including 0.1 thousand tonnes of waste that has been recovered on its own by the producer. In 2018, 31.4 thousand tonnes of mixed municipal waste was collected, including 20.7 thousand tonnes from households. There was 188.9 kg of waste collected from households per capita, with the voivodship average of 176.8 kg.

In 2018, the city's budget revenue and expenditure were higher than a year earlier, but due to the varied pace of their growth, the negative financial result increased. Total city budget revenue amounted to PLN 680.6 million (an increase of 1.2% compared to 2017), while own revenue were lower than a year earlier by 4.4% (in 2017 they increased by 11.9%). Total subventions increased by 11.6% (an increase of 13.1% in 2017), and the general subvention increased by 2.2% (in 2017 by 1.6%). Total expenditure of the city budget in the discussed period amounted to PLN 789.2 million, i.e. by 17.0% more than a year earlier. PLN 139.8 million was allocated to property expenditure, which meant they more than doubled compared to 2017. In this amount, investment expenditure accounted for 98.5% (PLN 137.7 million). The city's budget deficit amounted to minus PLN 108.5 million, compared to minus PLN 1.8 million in 2017.

A slow but systematic increase in the number of the national economy entities from Tarnów recorded in the REGON register is observed annually. At the end of December 2018, 11.7 thousand entities were operating in Tarnów. The vast majority were private sector entities (97.0%). By type of conducted activity, the largest number of legal entities were included in the section trade, repair of motor vehicles^Δ (22.8%) as well as professional, scientific and technical activities (12.2% of registered entities of the national economy).

Socio-economic situation of Tarnów in 2018 (compared to 2017)

Demography

number of population	-0.5% y/y
per 1000 population:	
live births	8.6
deaths	10.4
natural increase	-1.8
marriages	4.4
divorces	1.8
net of permanent migration	-4.0
share of persons at:	
pre-working age	15.7%
working age	59.3%
post-working age	25.0%
age depending ratio	69
population density per 1 km ²	1507
females per 100 males	112
share of deaths of males in total number of deaths	47.9%
infant deaths per 1000 live births	3.2

Labour market

employed persons in enterprise sector	-0.5% y/y
average paid employment in enterprise sector	+2.6% y/y
unemployed persons	-12.2% y/y
rate of registered unemployment	5.2%
newly registered unemployed persons	-12.0% y/y
job offers	-61.6% y/y
unemployed persons per 1 job offer	26
total number of days of for inability work due to accidents at work	-18.0% y/y
average number of days of inability to work per person injured	44

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

average monthly gross wages and salaries	+5.4% y/y
of which in industry and construction	+4.5% y/y
average monthly gross wages and salaries in relation to the voivodship	88.9

Average monthly gross retirement and other pensions^a

persons receiving retirement and other pensions in relation to the voivodship	3.8%
median of retirement and other pensions	0.8% y/y
median of retirement and other pensions in relation to the voivodship median (voivodship=100)	109.5

^a Data of the Ministry of Finance for 2017.

Family and child raising benefits

average monthly number of families receiving family benefits	5143
of which average monthly number of families receiving family allowance	2576
percentage share of children aged up to 17, for whom parents received family allowance in total number of children at this age	27.3%
average monthly number of families receiving benefit "500+"	5670
of which for 1 child	3504
amount paid as part of the "Family 500+" program in relation to the voivodship	2.4%

Education

places in pre-primary education	-0.2% y/y
children in pre-primary education	-0.4% y/y
children in pre-primary education per 100 places	94
pupils and students of schools for children and youth:	
primary	+15.6% y/y
lower secondary	-52.2% y/y
basic vocational	-72.6% y/y
stage I sectoral vocational	+87.1% y/y
general secondary	-0.4% y/y
technical secondary	-7.9% y/y

Health care and social welfare

population per pharmacy	1913
interventions of medical emergency teams	+1.4% y/y
children in foster families	+2.9% y/y
places in homes and facilities in stationary social welfare facilities	-3.4% y/y
places in nurseries	+12.5% y/y
children in care in nurseries	+3.6% y/y

Culture and tourism

collection of public libraries	-0.1% y/y
borrowers of public libraries	+3.5% y/y
loans in volumes	-1.1% y/y
per borrower	15
museum visitors	-10.3% y/y
of which primary and secondary school students	-83.4% y/y
screenings in cinemas	-3.7% y/y
audience in cinemas	+0.4% y/y
per screening	29
tourist accommodation establishments	0.0% y/y
tourists accommodated	-0.5% y/y
of which foreign tourists	+0.8% y/y
nights spent	-3.9% y/y
of which foreign tourists	-2.3% y/y
occupancy rate of tourist accommodation establishments	29.8%

Municipal infrastructure

length of the water supply network	+2.0% y/y
length of the sewage system	+0.7% y/y
length of the gas supply system	+0.3% y/y
water supplied by waterworks for municipal and living purposes	0.0% y/y
wastewater discharged by sewage system	-2.4% y/y
consumption of gas from gas supply system in households	-3.8% y/y

Dwelling construction

dwellings completed	+19.3% y/y
dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project	-38.7% y/y
dwellings under construction	+61.9% y/y
average useful floor area per dwelling completed in m ²	-11.8% y/y

Environmental protection

industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	-2.9% y/y
municipal waste collected mixed	+9.0% y/y
outlays on fixed assets for:	
environmental protection	-35.9% y/y
water management	+166.6% y/y

Sold production of industry and investment outlays in enterprises^a

sold production of industry (current prices)	+7.5% y/y
sold production of industry per capita in thousand PLN	31.5
investment outlays (current prices)	-15.2% y/y
of which industry	-45.1% y/y
investment outlays per capita in thousand PLN	5.1

Revenue and expenditure of the city budget

total revenue of the city budget	+1.2% y/y
per capita in PLN	6224
total expenditure of the city budget	+17.5% y/y
per capita in PLN	7216

Entities of the national economy

total entities	+1.2% y/y
of which:	
commercial companies	-7.0% y/y
natural persons conducting economic activity	+3.5% y/y

^a Data for 2017 (compared to 2016).

Uwagi metodologiczne

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym kraju.
2. Do prezentacji danych w publikacji został zastosowany System Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych (KTS), to przyjęty na potrzeby baz danych i systemów informatycznych statystyki publicznej jednolity wykaz kodów i nazw jednostek zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa oraz jednostek terytorialnych do celów statystycznych (klasyfikacja NUTS). System KTS wprowadzony został Zarządzeniem wewnętrznym nr 22 Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych. Zastępuje on, na potrzeby statystyki publicznej Nomenklaturę Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), zniesioną z dniem 1 stycznia 2018. System KTS został opracowany na podstawie krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju (TERYT) oraz stosowanej w krajach Unii Europejskiej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS ma zastosowanie w procesie zbierania, opracowania i rozpowszechniania na obszarze Unii Europejskiej porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych. Klasyfikacja NUTS służy również kształtowaniu regionalnych polityk krajów Unii Europejskiej i jest niezbędna do przeprowadzania analiz stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego regionów. System Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych (KTS) dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na siedmiu poziomach.

Poziomy terytorialne systemu KTS obejmują:

- Poziom KTS 0 – Polska
 - Poziom KTS 1 – Makroregiony (czyli jednostki NUTS 1),
 - Poziom KTS 2 – Województwa,
 - Poziom KTS 3 – Regiony (czyli jednostki NUTS 2),
 - Poziom KTS 4 – Podregiony (czyli jednostki NUTS 3),
 - Poziom KTS 5 – Powiaty (wraz z miastami na prawach powiatu – analogicznie jak w Rejestrze TERYT),
 - Poziom KTS 6 – Gminy (wraz z częściami miejskimi gmin miejsko-wiejskich, częściami wiejskimi gmin miejsko-wiejskich, dzielnicami Warszawy, delegaturami Krakowa, Łodzi, Poznania i Wrocławia – analogicznie jak w Rejestrze TERYT).
3. Informacje o Rewizji NUTS 2016 obowiązującej od 1 stycznia 2018 r. dostępne są na stronie <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/rewizja-klasyfikacji-nuts-2016/>
 4. Dane demograficzne od 2010 r. zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności. Dane o liczbie i strukturze ludności dotyczą kategorii ludności faktycznie zamieszkałej. Kategoria ta nie uwzględnia osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy, natomiast ujmuje stałych mieszkańców miasta przebywających czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności).
 5. **Ekonomiczne grupy wieku** oznaczają ludność w wieku:
 - przedprodukcyjnym – 0–17 lat,
 - produkcyjnym – mężczyzn w wieku 18–64 lat i kobiety w wieku 18–59,
 - poprodukcyjnym – mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiet 60 lat i więcej.
 6. **Współczynnik obciążenia demograficznego** oznacza liczbę ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.
 7. **Przyrost naturalny ludności** stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.
 8. **Współczynnik dzietności** ogólnej oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.
 9. **Saldo migracji** stanowi różnicę między zameldowaniami i wymeldowaniami ludności.
 10. **Migracje czasowe na okres ponad 3 miesiące** zaprezentowane zostały na podstawie wyników cyklicznego badania ludności zameldowanej na pobyt czasowy oraz ludności (stałych mieszkańców gminy) nieobecnej w związku z pobytem czasowym w innej gminie w kraju, lub za granicą.

11. Do **pracujących** według faktycznego miejsca pracy zalicza się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracodawców i pracujących na własny rachunek, a także osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów, członków spółdzielni produkcji rolniczej. Liczba pracujących podana jest według faktycznego miejsca pracy bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

12. **Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia** ujmują wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia nie ujmują zatrudnionych w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, a także osób zatrudnionych za granicą, w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach.

13. **Stopa bezrobocia rejestrowanego** to udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych, prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. **Dane dotyczące wychowania przedszkolnego** i szkół podano według stanu na początku roku szkolnego, dane o absolwentach na koniec poprzedniego roku szkolnego.

15. **Dane o praktykach lekarskich** obejmują te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne w ramach środków publicznych.

16. **Świadczenia rodzinne**, zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 z późn. zm.) obejmują: zasiłki rodzinne, dodatki do zasiłków rodzinnych, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy), jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie, jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (Program „Za życiem”).

17. **Zasiłek okresowy** przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

18. **Zasiłek stały** wypłacany jest z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

19. Dane dotyczące **turystyki** podano w oparciu o złożone sprawozdania KT-1. Baza noclegowa turystyki dotyczy wszystkich turystycznych obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane dotyczące liczby obiektów turystycznych i miejsc noclegowych podano według stanu na dzień 31 lipca, a pozostałe w okresie od stycznia do grudnia.

20. Dane **o dochodach i wydatkach budżetowych** według rodzajów i działów opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją obowiązującą na mocy rozporządzeń Ministra Finansów z lat 2010–2018. Podatek dochodowy CIT i PIT wchodzący w skład dochodów własnych oznacza udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, tj. w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) i od osób fizycznych (PIT).

Kategoria dotacji §§ 200 i 620 obejmuje dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, natomiast dotacje §§ 205 i 625 obejmują dotacje i płatności przekazywane na realizację programów w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020.

Na dochody z budżetu środków europejskich składają się:

- środki pochodzące z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Rybackiego,
- niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA),
- środki na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

21. **Podmioty gospodarki narodowej** to osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

22. Za **osobę fizyczną** prowadzącą działalność gospodarczą przyjmuje się osobę fizyczną będącą przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, 1479, 1629, 1633 i 2212) i inną osobę fizyczną prowadzącą działalność na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku oraz osobę fizyczną prowadzącą indywidualne gospodarstwo rolne.

23. **Spółka handlowa** to spółka, której utworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział, przekształcenie reguluje Kodeks spółek handlowych. Spółki handlowe dzielą się na osobowe (jawne, partnerskie, komandytowe, komandytowo-akcyjne) i kapitałowe (akcyjne z ograniczoną odpowiedzialnością). Mają one obowiązek uzyskania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

24. **Spółka cywilna** – stosunek zobowiązaniowy łączący strony (wspólników), przez który wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów. Wkłady wspólników mogą przybrać różne formy, ale muszą mieć wartość majątkową. Spółka ta jest jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa nie przyznała zdolności prawnej, a zatem nie jest podmiotem prawa. Przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej są wspólnicy spółki cywilnej. Spółka cywilna podlega wpisowi do rejestru REGON.

25. Dane prezentowane są w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności** – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev.2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn.zm.).

26. **Dane prezentowane są według sekcji**, przy czym w stosunku do obowiązującej PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem:

- przemysł – sekcje: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja”,
- sekcje G, H, I, J – sekcje: „Handel; naprawa pojazdów samochodowych”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Zakwaterowanie i gastronomia”, „Informacja i komunikacja”,
- sekcje K, L – sekcje: „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Obsługa rynku nieruchomości”.

27. W nazwach niektórych sekcji zastosowano skróty. Pełne ich nazwy dostępne są na stronie internetowej <http://stat.gov.pl/Klasyfikacje/>.

28. Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (1 tys. ludności) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

29. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

30. Zastosowanie automatycznych zaokrągleń w niektórych przypadkach mogło spowodować drobne rozbieżności w sumowaniu danych na wyższych poziomach agregacji.

31. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

32. Niektóre dane zostały podane na podstawie informacji nieostatecznych lub szacunkowych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

33. Ilekroć mowa o badanych miastach na prawach powiatu zjawisko dotyczy miast na prawach powiatu o liczbie ludności od 70 tys. do 114 tys., które przed zmianami administracyjnymi w 1999 r. były miastami wojewódzkimi.

34. W tablicy 21 do ustalenia lokat dla wybranych miast na prawach powiatu w zależności od rodzaju prezentowanego wskaźnika dane porządkowane były: ↓ malejąco, lub ↑ rosnąco. Dla przejrzystości rankingu wartości najwyższe i najniższe oznaczono kolorami; kolorem zielonym (pierwsza lokata) i kolorem czerwonym (ostatnia lokata). Miasta na prawach powiatu, dla których wskaźnik przyjął identyczną wartość otrzymały taką samą lokatę, w związku z tym liczba lokat może być mniejsza niż liczba miast.

35. Szczegółowe wyjaśnienia metodologiczne znajdują się w innych publikacjach Urzędu Statystycznego <http://krakow.stat.gov.pl/>, na stronie internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl/>, z zakresu demografii i pomocy społecznej – dodatkowo w zeszytach metodologicznych: [Ruch naturalny](#), [Bilanse ludności](#), [Migracje ludności](#), [Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej](#).

Methodological notes

1. Data included in the publication – unless otherwise stated – are provided in each administrative division of the country.
2. For the presentation of data in the publication, the Coding System for Territorial and Statistical Units (KTS) was used, it is a uniform list of codes and names of units of the basic three-stage territorial division of the state and territorial units for statistical purposes adopted for the needs of databases and information systems of public statistics (NUTS classification). The KTS system was introduced by Internal Order No. 22 of the President of the Central Statistical Office of 24th August 2017 regarding the introduction of the Coding System for Territorial and Statistical Units. It replaces, for the purposes of official statistics, the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), abolished on 1st January 2018. The KTS system was developed on the basis of the national register of the official territorial division of the country (TERYT) and the Classification of Territorial Units for Statistical Purposes used in the European Union (NUTS). The NUTS Classification of Territorial Units for Statistical Purposes is used in the process of collecting, developing and disseminating comparable data for specific regional statistics in the European Union. The NUTS classification also serves to shape regional policies of European Union countries and is necessary to analyse the degree of socio-economic development of regions. The Coding System for Territorial and Statistical Units (KTS) divides Poland into territorial, hierarchically related units on seven levels.

The territorial levels of the KTS system include:

- Level KTS 0 – Poland
 - Level KTS 1 – Macroregions (i.e. NUTS 1 units),
 - Level KTS 2 – Voivodships,
 - Level KTS 3 – Regions (i.e. NUTS 2 units),
 - Level KTS 4 – Subregiony (i.e. NUTS 3 units),
 - Level KTS 5 – Powiats (together with cities with powiat status – similarly to the TERYT Register),
 - Level KTS 6 – Gminas (together with urban parts of urban-rural gminas, rural parts of urban-rural gminas, districts of Warszawa, delegations of Kraków, Łódź, Poznań and Wrocław – similarly to the TERYT Register).
3. Information about the NUTS 2016 Revision in force since 1st January 2018 is available on the website <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/rewizja-klasyfikacji-nuts-2016/>
 4. Demographic data since 2010 have been balanced on the basis of the results of the 2011 National Census on Population and Housing and data from current reporting on vital statistics and migration of population. Data on the number and structure of the population concern the category of actually inhabited population. This category does not include persons coming from abroad for temporary stay, but includes permanent residents of the city temporarily staying abroad (regardless of their period of absence).
 5. **Economic age groups** mean the population at the:
 - pre-working age – 0–17,
 - working age – males aged 18–64 and females aged 18–59,
 - post-working age – males aged 65 and more and females aged 60 and more.
 6. **Age dependency ratio** – is the number of non-working age population per 100 persons of working age.
 7. **Natural increase of the population** means the difference between the number of live births and deaths in a given period.
 8. **Total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed in a given year, i.e. assuming that age specific fertility rates for this period are constant.
 9. **The migration balance** is the difference between the registration and deregistration of the population.
 10. **Temporary migration for a period of over 3 months** was presented on the basis of the results of a cyclical survey of the population registered for temporary stay and the population (permanent residents of gmina) absent due to temporary stay in another gmina in the country or abroad.
 11. **Persons employed** by the actual workplace concern employees hired on the basis of an employment contract, employers and self-employed persons, as well as outworkers, agents and members of agricultural production

cooperatives. The number of persons employed is given according to the actual place of work, excluding economic entities employing up to 9 persons.

12. **Data regarding average paid employment** include only employees hired on the basis of an employment contract, converted into full-time paid employees. Data regarding average paid employment do not include persons employed in economic entities employing up to 9 persons, as well as persons employed abroad in foundations, associations and other organizations.
13. **Registered unemployment rate** is share of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.
14. **Data on pre-primary education and schools** concern the beginning of the school year, data concerning graduates – the end of the previous school year.
15. **Data on medical practices** include those entities that provide health services in the framework of public funds.
16. **Family benefits**, in accordance with the Law of Family Benefits dated 28th November 2003 (Journal of Laws 2017, item 1952, with later amendments) include: attendance benefits: nursing allowance, nursing benefit and special attendance allowance, child raising benefit, one-off benefit due to giving birth to a child, who was diagnosed with a serious and irreversible impairment or an incurable disease threatening his life, which arose in the prenatal period of the child's development or during delivery (the "For life" program).
17. A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.
18. **Permanent benefit** – is paid for total inability to work due to age or disability.
19. Data concerning **tourism** were provided on the basis of KT-1 reports. Tourist accommodation establishments are all tourist facilities with 10 and more beds. Data concerning the number of tourist establishments and bed places was presented as of 31st July, and others within a period from January to December.
20. Data **on budget revenue and expenditure** by types and divisions were compiled in accordance with the detailed classification applicable under the regulations of the Minister of Finance from 2010–2017. Income tax CIT and PIT included in own revenues means participation in taxes constituting state budget income, i.e. income tax from legal persons (CIT) and from natural persons (PIT).
The subsidy category §§ 200 and 620 includes earmarked subsidies as part of programs financed with the participation of European funds and other non-refundable foreign funds or payments under the European funds budget, while the subsidy category §§ 200 and 625 includes subsidies and payments transferred for the implementation of programs under the Financial Perspective 2014–2020.
Revenue from the European funds budget comprise:
 - funds from the structural funds, the Cohesion Fund, the European Fisheries Fund,
 - non-recoverable funds from assistance provided by Member States of the European Free Trade Agreement (EFTA).
 - funds for the implementation of the Common Agricultural Policy.
21. **Entities of the national economy** are legal persons, organisational units without legal personality and natural persons conducting economic activity.
22. **Natural person** conducting economic activity – a natural person who is an entrepreneur in the understanding of the act of 6th March 2018 on The Law of Entrepreneurs (Journal of Laws 2018, item 646) and other natural person managing an economic activity on his/her own with the aim of gaining profits, as well as a natural person tending a private farm.
23. **Commercial company** – a company whose creation, organisation, operation, resolution, merger, division, transformation is regulated by the Code of Commercial Companies. Commercial companies are divided into personal (public, partner, limited, joint-stock partnerships) and equity (joint-stock, limited liability) companies. They are obliged to obtain an entry in the National Court Register.
24. **Civil partnership** – a liability relationship between parties (partners), through which shareholders undertake to strive to achieve a common economic goal by acting in a designated manner, in particular by contributing. Contributions by shareholders may take various forms, but they must have a financial value. The company is an organisational unit that is not a legal person, the law has not granted legal capacity, and therefore is not

a legal entity. Entrepreneurs within the meaning of the regulations on business activity are partners of a civil law partnership. A civil partnership is subject to entry into the REGON register.

25. Data are presented in accordance with the **Polish Classification of Activities** - PKD 2007, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1st January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24th December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments).
26. **Data are presented by sections**, with additional grouping applied to the Polish Classification of Activities, including:
 - industry – sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities",
 - sections G, H, I, J – sections: "Trade; repair of motor vehicles", "Transportation and storage", "Accommodation and catering", "Information and communication",
 - sections K, L – sections: "Financial and insurance activities", "Real estate activities".
27. Abbreviations have been used in the names of some sections. Their full names are available on the website www.stat.gov.pl/klasyfikacje/.
28. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year the population as of 31st December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30th July.
29. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.
30. The use of automatic rounding in some cases could cause minor discrepancies in aggregation of data at higher levels of aggregation.
31. Due to the electronic method of data processing, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item "total".
32. Some information was provided on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.
33. Whenever we refer to the studied cities with powiat status, the phenomenon concerns towns with powiat status with a population of 70 thousand up to 114 thousand, which before administrative changes in 1999 were voivodship cities.
34. In table 21, to determine positions for selected cities with powiat status, depending on the type of indicator presented, data were ordered: ↓ descending or ↑ ascending. For the transparency of the ranking, the highest and lowest values are marked with colours; green (first place) and red (last place). Cities for which the indicator has adopted the same value have received the same place. The next city received the next place, therefore the number of places may be smaller than the number of cities.
35. Detailed methodological explanations can be found in other publications of the Statistical Office <http://krakow.stat.gov.pl/>, on the Statistics Poland website <http://www.stat.gov.pl/>, in the field of demography and social assistance – additionally in methodological notebooks: [Vital statistics](#), [Population balances](#), [Migration of population](#), [Beneficiaries of social assistance at domicile](#).